

СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Олександр Лисенко¹, Світлана Літвинчук²

¹Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Київ, Україна

²Національний університет харчових технологій, Київ, Україна

Email: alisen76@ukr.net

Стрижнем ефективною економічною системою та стабільності державного устрою у країнах Європейського Союзу є високий рівень розвитку соціального капіталу громадянського суспільства, що забезпечує активну діяльність демократичних політичних інститутів, плідну співпрацю державних установ та сприяє удосконаленню процесів самоорганізації у бізнес-структурах, корпораціях і компаніях. Як елемент соціально-економічної системи, соціальний капітал збільшує віддачу від інвестування в інші види капіталів (природного, фінансового, фізичного, людського), і внаслідок цього призводить до більш ефективного економічного зростання та соціально-економічного розвитку. Ефективність системи господарювання з високим рівнем соціального капіталу визначається, насамперед, скороченням витрат на державні інститути та контроль за дотриманням угод і контрактів як формальної основи економічних відносин.

Рівень наявного соціального капіталу в суспільстві можна приблизно оцінити, по-перше, за допомогою соціологічного опитування, по-друге, шляхом регулярного моніторингу процесів, пов'язаних із розвитком та зміцненням соціальної довіри в суспільстві. Ефективною також є методика, за якою для оцінки міри розвитку та підрахунку національного «обсягу» соціального капіталу застосовуються два показники: індекс рівня досягнутої довіри та членство суб'єктів громадянського суспільства у громадських об'єднаннях і соціально-політичних рухах. Саме довіра єднає в одне ціле окремі індивідуальні соціальні капітали людей на рівні трудових колективів, громадських рухів, національних і державних співтовариств.

До стратегічних напрямків та принципів, згідно з якими можна прискорити та оптимізувати процеси формування соціального капіталу, ми відносимо такі:

1) створення повноцінного інформаційного поля взаємодії між владою і громадськістю, забезпечення постійної прозорості та відкритості відносин у середині співтовариства, у тому числі можливість прямих контактів громадян із першими особами країни;

2) зміцнення зворотних зв'язків між владними структурами та громадськістю, що дає змогу здійснювати моніторинг і перевіряти ефективність та життєздатність рішень, що приймаються владою, коригувати та переглядати їх на різних стадіях реалізації;

3) виявлення соціально активних груп громадян для створення широкого та впливового прошарку активного населення, забезпечення успішної та систематичної роботи з ним владних структур задля ефективною реалізації державних соціальних стратегій;

4) реалізація цільових освітніх програм для організації навчання перспективних працівників та лідерів громадських рухів і організацій, здійснення системної інформаційно-просвітницької діяльності для широких верств українського суспільства, проведення семінарів, тренінгів, конференцій для розвитку необхідних навичок і компетенцій.